

NÚVOL PUNT DE LLIBRE

Avui tinc la gosadia de parlar-vos de l'últim llibre de **Toni Soler**, *El tumor*, que publica Anagrama el 14 de novembre. Dic l'últim perquè no és el primer que escriu. He de confessar que me l'he llegit abans de redactar-ne aquesta ressenya. Potser és un vici, però és el que solem fer al digital de cultura. Espero que no m'ho tingueu en compte.

El tumor és el retrat d'una relació. La de Toni Soler amb el seu pare, mort prepaturament l'any 1982 per culpa d'un tumor, quan l'autor tenia només setze anys. Ara que Soler té la mateixa edat que tenia el seu progenitor quan va morir, 53 anys, es pregunta des de la distància per què va ser incapaç de fer el dol en el seu moment. Som davant d'unes memòries parcials, que es proposen de fer cirurgia sobre un altre tumor, aquest metafòric: el d'un dolor incompès que l'autor no va saber pair quan era adolescent i que en certa manera l'ha acompanyat de manera larvària durant tots aquesta anys. "El pare em va acompanyar fins als setze anys. El tumor, fins avui. I és el principal responsable de la meua fugida endavant. Fugint d'ell, però, vaig fugir del pare i del seu record. Tots els tumors són hereditaris".

Directiu de banca, que anava destinat d'una seu a una altra del Banco Hispano Americano, l'**Antònio Soler** va ser un home treballador, discret i de poques paraules, confortablement resignat amb els papers que li va donar la vida. Un empordanès de formació catòlica que va perdre la fe quan va veure que déu l'havia abandonat a la seva sort.

Toni Soler ens parla d'un home difunt que el temps ha desdibuixat i que el dol militant de la seva mare, l'escriptora **Carme Guasch**, va mitificar. Resulta fascinant la lluita de l'autor per recuperar els records propis del pare i destriar-los de les emocions sobrevingudes de la seva mare, que va construir una imatge idealitzada del seu matrimoni, tant en converses del dia a dia com a la novel·la *Trena de cendra*, un llibre que Guasch va escriure en quedar-se vídua i que tinc encara molt present a la biblioteca de la meua mare, que l'havia llegida. *El tumor* de Toni Soler dialoga en certa manera amb l'obra lírica i novel·lística de Carme Guasch. La triangulació té capes diverses, perquè l'autor ens parla tant de la vida com de l'obra de la mare, a la qual va poder plorar com una persona adulta quan va morir anys més tard.

L'editor d'*El món d'ahir* es proposa de fer el retrat més fidedigne possible del seu pare, sense "complicar els records" (citar un **Ferrater** aquí també és fàcil). I en surt ben galdós, perquè el millor retrat és el que dedica justament el pare al fill quan amb un gran sentit de l'humor li fa un balanç de pèrdues i guanys, amb l'actiu i el passiu de la seva fràgil personeta de setze anys. *El tumor* és també el balanç que es fa un home que ha triomfat en la seva professió però que es confessa poc equipat emocionalment per recuperar un moment de la seva vida que havia quedat sepultat per una resistència *indolora*.

El tumor és un relat autobiogràfic, i no pas una novel·la-testimoni com ha dit **Isabel Sucunza** en un article desinformat a *El Periódico*. Soler no fa ficció i la trama del seu relat és molt tènue. Tampoc pretén ser testimoni de res. Al contrari, l'autor indaga en el fet que de jove va ser incapaç ell mateix de ser testimoni del seu propi dolor, de viure'l de manera conscient. I ho explica amb alguna anècdota torbadorament divertida, com quan recorda que la mateixa tarda del dia que havien enterrat el seu pare se'n va anar a veure un partit de bàsquet del Joventut de Badalona amb una colla d'amics. O la superioritat que sentia davant dels companys de classe pel fet de ser orfe, "com si hagués perdut la virginitat abans que els altres".

De l'humor al tumor només hi va una lletra de diferència, però aquí Soler no pretén ser graciós, però tampoc no es carrega de solemnitat. Té un punt molt matisat d'humor autocommiseratiu (*self-deprecating*, que dirien els anglesos), però no arriba mai a eclipsar l'autèntic objectiu del llibre, que és rescatar la figura del pare de l'oblit i cauteritzar una ferida. I ho fa recurrent a la memòria de manera circular, deambulatòria, anant endavant i endarrere en el temps, com aquell qui rumia i es veu ara de prop, ara de lluny.

Tant com us he explicat, encara no he dit si m'ha agradat aquest llibre. Un crític literari primer descriu i valora si un llibre compleix allò que l'autor s'ha proposat de fer. I després, si s'escau, pots dir t'interessa o t'agrada el que hi diu. A mi *El tumor* m'ha arribat. Parla d'un món que m'és proper, per cultura familiar i per afinitat generacional. Tenim cinquanta anys. I el nostre pare és mort. Ens girem enrere i ens veiem com érem de joves: ídols de nosaltres per la submisa fe de després.